

WOJEWÓDZKI
URZĄD PRACY
W SZCZECINIE

POTRZEBY I PROBLEMY
ZACHODNIOPOMORSKICH
PRACODAWCÓW REPREZENTUJĄCYCH
SEKTOR STOCZNIOWY

Raport

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W SZCZECINIE

WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W SZCZECINIE

POTRZEBY I PROBLEMY ZACHODNIOPOMORSKICH
PRACODAWCÓW REPREZENTUJĄCYCH
SEKTOR STOCZNIOWY

Raport

Szczecin 2021 r.

Autor Raportu: Artur Frąckiewicz

Projekt i realizacja badania: Wydział Badań i Analiz kierowany przez Pawła Nowaka w składzie: Marta Baranowska, Artur Frąckiewicz, Mariata Jakubowska, Andrzej Świeboda (Biuro Zachodniopomorskie Obserwatorium Rynku Pracy) oraz Jacek Siekierzycki (Biuro Statystyki Publicznej).

Redakcja i skład: Paweł Nowak

Copyright by Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

Kopiowanie i rozpowszechnianie może być dokonywane z podaniem źródła.

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie
Ul. A. Mickiewicza 41
70-383 Szczecin
www.wup.pl
e-mail: sekretariat@wup.pl

Słowo wstępne

Głównym celem badania „Potrzeby i problemy zachodniopomorskich pracodawców reprezentujących sektor stoczniowy” było dostarczenie informacji dla instytucji realizujących cele rozwojowe zaplanowane dla województwa, przedsiębiorców, a także instytucji edukacyjnych kształcących w zawodach. Przeprowadzone badanie wpisuje się w aktywność Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie w zakresie pozyskiwania informacji o zachodniopomorskim rynku pracy. Stanowi ono także kontynuację cyklu badań sektorowych regionalnej gospodarki, ze szczególnym uwzględnieniem sektorów mających kluczowe znaczenie dla rozwoju województwa w kontekście jego regionalnych specjalizacji. Badanie zostało przeprowadzone z inicjatywy i na podstawie projektu przygotowanego przez Wydział Badań i Analiz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie.

Pragnę podziękować wszystkim przedsiębiorcom, którzy zdecydowali się na udział w badaniu. Bez Państwa życzliwości i zaangażowania jego realizacja nie byłaby możliwa.

Renata Błasiak-Grudzień

Wicedyrektor

Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

Pozycja sektora stoczniowego w województwie zachodniopomorskim

Sektor stoczniowy stanowi jeden z najważniejszych obszarów zachodniopomorskiej gospodarki. Opinię tę można uzasadnić odwołując się w pierwszej kolejności do strategii rozwojowych województwa zachodniopomorskiego. Sektor stoczniowy należy wiązać zwłaszcza z II celem strategicznym w planie rozwoju województwa zachodniopomorskiego, jakim jest **stworzenie regionalnej „Dynamicznej gospodarki”**¹. Z kolei cel ten realizowany jest w oparciu o inteligentne specjalizacje regionu. W ich przypadku sektor stoczniowy wpisuje się przede wszystkim w „Wielkogabarytowe konstrukcje wodne i lądowe” oraz „Zaawansowane wyroby metalowe”. Uwzględniając wymogi konkurencyjne globalnej gospodarki, nie należy zapominać o wykorzystywaniu w sektorze stoczniowym „Produktów opartych na technologiach informacyjnych”, które zapewniają wysoki poziom innowacyjności stosowanych w sektorze rozwiązań.

Przedsiębiorstwa które można zaliczyć do sektora stoczniowego, to przede wszystkim reprezentanci Sekcji C klasyfikacji kodów PKD („Przetwórstwo przemysłowe”), do której można zaliczyć Dział 30 klasyfikacji PKD „Produkcja pozostałego sprzętu transportowego” (w tym grupa 30.1 „Produkcja statków i łodzi”), a także Dział 33 „Naprawa, konserwacja i instalowanie maszyn i urządzeń” (w tym grupa 33.11 „Naprawa i konserwacja metalowych wyrobów gotowych, maszyn i urządzeń”). W wymienionych działach należy wskazać następujące klasy działalności:

- Produkcja statków i konstrukcji pływających (30.11);
- Produkcja łodzi wycieczkowych i sportowych (30.12);
- Naprawa i konserwacja statków i łodzi (33.15)².

W „Produkcji i naprawie statków i łodzi” wyraźnie dominują dwa województwa: pomorskie i zachodniopomorskie. Na koniec 2018 r. pod względem liczby podmiotów reprezentujących sektor stoczniowy najwięcej, tj. 60% prowadzi działalność na terenie województwa pomorskiego (4 305 podmiotów na 7 164) – mapa 1. W województwie pomorskim odnotowano w ciągu 4 lat (2015-2018) wzrost liczby podmiotów sektora o 20,6%. Z kolei przedsiębiorstwa stoczniowe w województwie zachodniopomorskim stanowiły 22% ogółu. Dynamika wzrostu liczby przedsiębiorstw sektora była taka sama jak w województwie pomorskim i wyniosła 20,6%.

Sektor stoczniowy należy wiązać zwłaszcza z II celem strategicznym w planie rozwoju województwa zachodniopomorskiego, jakim jest stworzenie regionalnej „Dynamicznej gospodarki” .

Strategia Rozwoju
Województwa
Zachodniopomorskiego
do roku 2030

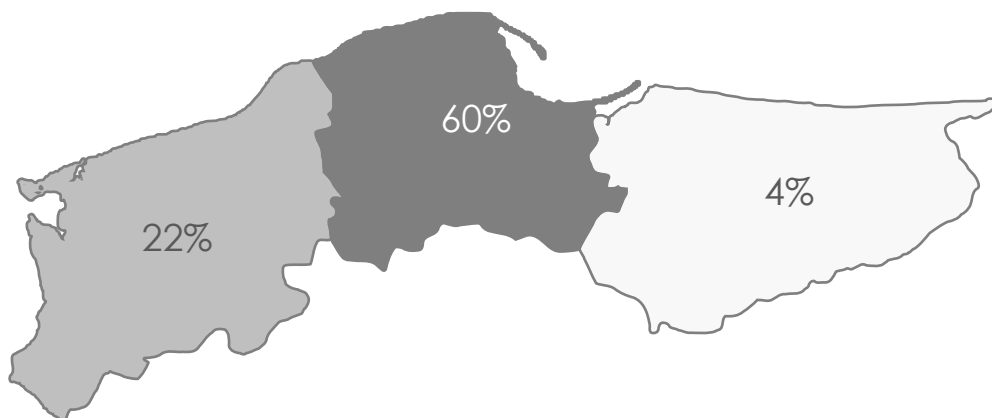
Regionalna Strategia
Rozwoju Inteligentnych
Specjalizacji Województwa
Zachodniopomorskiego
2020+ oraz Wykaz
Inteligentnych Specjalizacji
Pomorza Zachodniego

¹ „Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030”, ss. 40-41

² W Roczniku Statystycznym Gospodarki Morskiej (GUS 2019) wymienione trzy klasy działalności (Polska Klasyfikacja Działalności) składały się na przyjętą w Roczniku kategorię: Produkcja i naprawa statków i łodzi – budowa i naprawy jednostek pływających, które spełniają warunki pozwalające na pływanie po pełnym morzu i wodach z nim połączonych.

Mapa 1. Podmioty gospodarki narodowej reprezentujące sektor stoczniowy - udział % w ogóle podmiotów sektora (2018 r.)

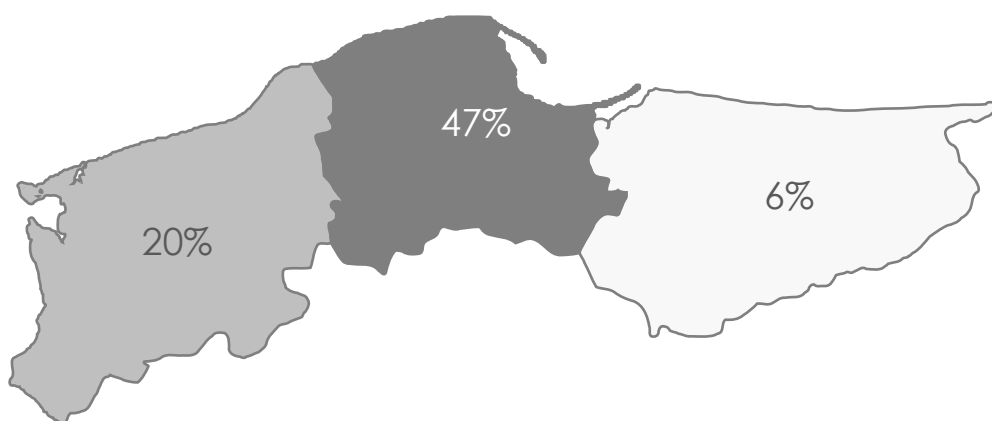
*Pozostałe województwa 14%

Źródło: opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie danych GUS.

Podobnie jak w przypadku udziału podmiotów sektora stoczniowego w ogóle przedsiębiorstw tego rodzaju, województwo zachodniopomorskie stanowi drugą siłę na rynku pod względem udziału pracujących w sektorze stoczniowym. Zachodniopomorscy pracownicy stoczniowi stanowili 20% ogółu zatrudnionych w sektorze – mapa 2. Na koniec 2018 roku liczba pracowników zajmujących się produkcją i naprawą statków oraz łodzi wyniosła 7336 osób³.

Wykres 2. Pracujący w sektorze stoczniowym - udział % w ogóle pracujących w sektorze (2018 r.).

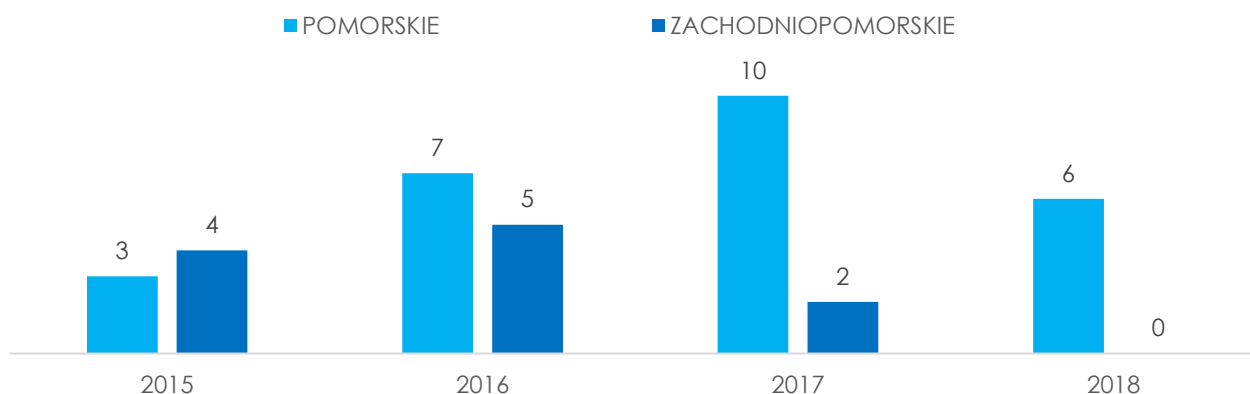
*Pozostałe województwa 27%

Źródło: opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie danych GUS.

³ Na koniec 2019 roku udział pracujących z województwa zachodniopomorskiego w ogóle pracujących w sektorze zmniejszył się (spadek liczby pracujących z 7336 do 6549 osób).

Zarówno pod względem wielkości produkcji, jak i liczby remontów statków dominuje w naszym kraju województwo pomorskie. Dla Pomorza Zachodniego szczególnie trudny był 2018 rok. Odnotowano wówczas wyraźny spadek liczby remontowanych jednostek, a także nie wyprodukowano w regionie ani jednego morskiego statku handlowego (wykres 1). Należy jednak pamiętać, że produkcja stoczniowa nie ogranicza się tylko do produkcji statków morskich, ale dotyczy m.in. jachtów pełnomorskich, kadłubów statków pełnomorskich, motorówek wypoczynkowych lub sportowych pełnomorskich, latarniowców, statków pożarniczych, okrętów wojennych.

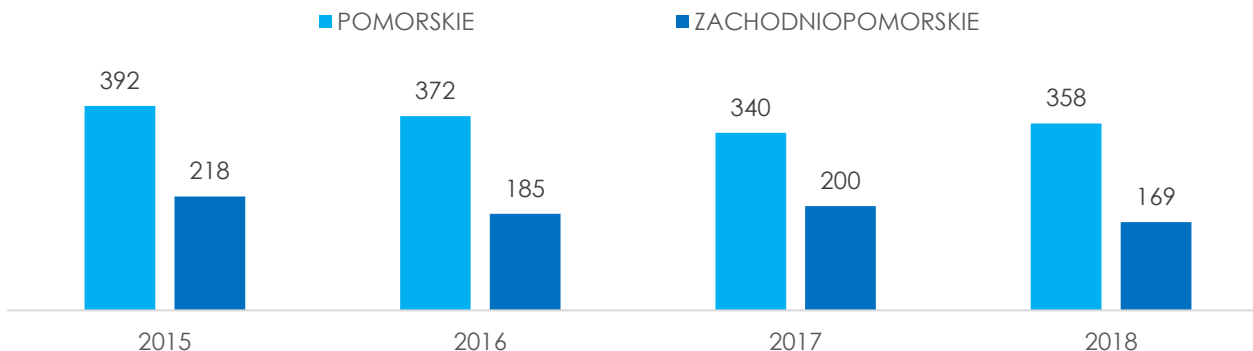
Wykres 1. Produkcja statków w latach 2015-2018 (morskie statki handlowe).

Źródło: opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie danych GUS.

W samym tylko 2018 roku w kraju wyprodukowano kadłuby statków, które sprzedano za 538,7 mln zł. Z kolei w tym samym roku ponad 192 mln zł uzyskano ze sprzedaży wyprodukowanych w Polsce jachtów pełnomorskich. Warto zwrócić uwagę, że w przypadku remontów statków mieliśmy w latach 2015-2018 do czynienia z o wiele większą różnicą między wiodącymi w sektorze stoczniowym województwami w wartości przeprowadzonych remontów statków niż wskazują na to różnice w liczbie remontowanych jednostek.

Wykres 2. Remonty statków w latach 2015-2018.

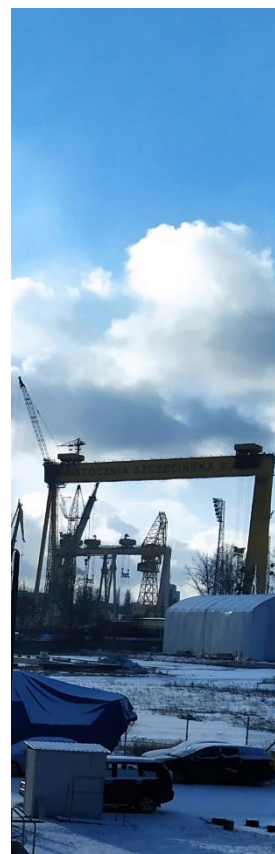

Źródło: opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie danych GUS.

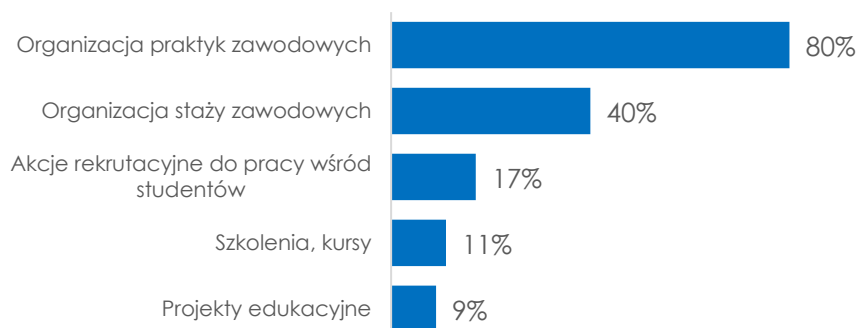
Współpraca podmiotów reprezentujących zachodniopomorski sektor stoczniowy z placówkami kształcącymi w zawodach

Jednym z najważniejszych przejawów aktywności przedsiębiorstw jest współpraca z ich otoczeniem edukacyjnym. Dotyczy to również sektora stoczniowego. Zachodniopomorskie uczelnie kształcące studentów oraz placówki kształcące w zawodach (technika, szkoły branżowe) na kierunkach lub w specjalnościach odpowiadających sektorowemu popytowi na rynku pracy, stanowią główne źródło początkowych kompetencji zawodowych pracowników sektora.

Spśród badanych podmiotów gospodarki narodowej reprezentujących zachodniopomorski sektor stoczniowy, tylko 12% w ciągu ostatnich 2 lat współpracowało z zachodniopomorskimi uczelniami wyższymi – wykres 3. W przypadku przedsiębiorstw współpracujących, dominowały formy kooperacji umożliwiające czerpanie przez przedsiębiorstwo korzyści ze współpracy w krótkiej perspektywie czasowej - staże i praktyki zawodowe. Umożliwiają one przedsiębiorcom wykorzystywanie praktykantów lub stażystów do realizacji celów przedsiębiorstwa. W ten sposób rekompensowane są koszty związane z organizacją praktyk lub staży. Kolejną korzyścią z takich form współpracy jest możliwość promocji przedsiębiorstwa na rynku pracy, a także wstępnej selekcji i rekrutacji przyszłych pracowników. Z kolei studenci oprócz podniesienia kwalifikacji zawodowych, mają okazję zapoznać się ze specyfiką przedsiębiorstwa w zakresie kultury organizacyjnej, zapoznać się z realiami aktywności zawodowej, a tym samym zdobyć cenne doświadczenie, które jest bardzo często wymieniane przez przedsiębiorców jako jedna z najważniejszych części kapitału ludzkiego kandydata do pracy.

Wykres 3. Formy współpracy pracodawców reprezentujących zachodniopomorski sektor stoczniowy z uczelniami wyższymi w latach 2017-2019 (pięć najczęściej wskazywanych form).

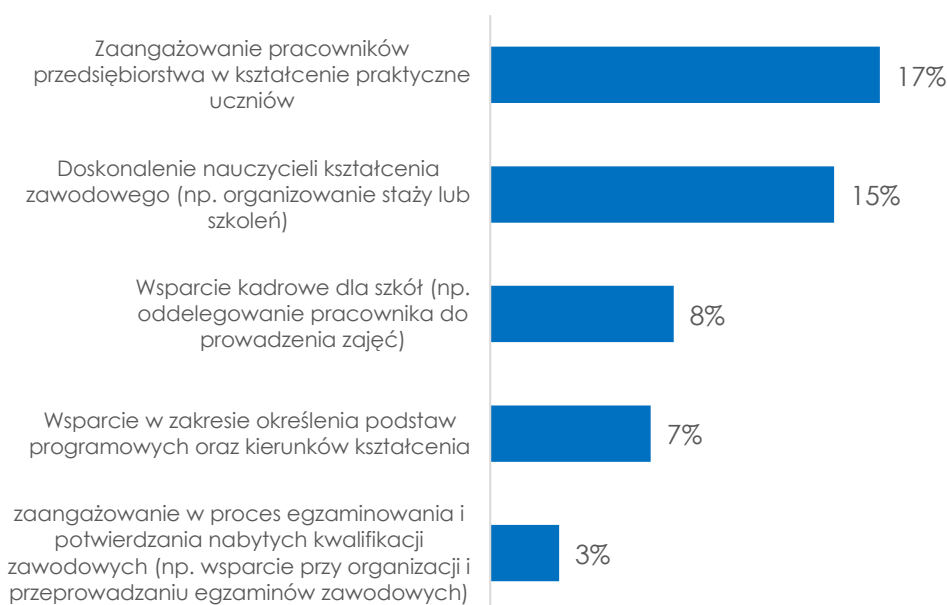

Z zachodniopomorskimi uczelniami wyższymi współpracowało 12% badanych podmiotów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2020). Wartości nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wskazania przez respondenta więcej niż jednej odpowiedzi.

Bardzo ważnym obszarem aktywności przedsiębiorstw jest zaangażowanie we współpracę z instytucjami oświatowymi kształcącymi w zawodach (technika, szkoły branżowe). Jak ilustruje to wykres 4, badani przedsiębiorcy reprezentujący zachodniopomorski sektor stoczniowy w większości nie byli zainteresowani wymienionymi w kwestionariuszu formami współpracy. Przy czym gotowość do współpracy najczęściej deklarowali przedsiębiorcy zatrudniający od 50 do 249 pracowników. W ich przypadku, kształceniem praktycznym uczniów i zaangażowaniem w tym celu pracowników firmy zainteresowanych było 67% badanych podmiotów.

Wykres 4. Postawy zachodniopomorskich przedsiębiorców reprezentujących sektor stoczniowy dotyczące form współpracy z instytucjami oświatowymi kształcącymi w zawodach (technika, szkoły branżowe) - postawy pozytywne (udział odpowiedzi "tak").

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2020).

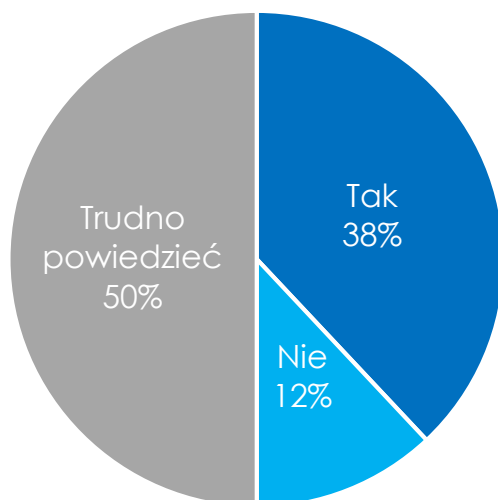
Najbardziej preferowanymi formami współpracy z placówkami oświatowymi kształcącymi w zawodach (technika, szkoły branżowe) są dla badanych: kształcenie praktyczne uczniów (17% wskazań) oraz szkolenie nauczycieli zawodu (15%)

Perspektywy i uwarunkowania prowadzenia działalności gospodarczej przez zachodniopomorskich przedsiębiorców reprezentujących sektor stoczniowy

Przyszłość sektora stoczniowego powraca regularnie w debacie publicznej. Jednym z wiodących jej wątków jest zaangażowanie państwa lub samorządów w tworzenie popytu na produkty lub usługi sektorowe, a także nowych podmiotów gospodarki narodowej. O opinię dotyczącą takiego zaangażowania zostali poproszeni biorący udział w badaniu przedsiębiorcy. Wskaźnikiem postaw wobec zaangażowania w aktywność sektora ze strony rządowej lub samorządowej były opinie dotyczące utworzenia dużego podmiotu stoczniowego w regionie, który miałby stać się siłą napędową sektora - „Czy Państwa zdaniem utworzenie przy pomocy środków publicznych (budżet państwa, środki znajdujące się w dyspozycji samorządu województwa) dużego podmiotu stoczniowego w województwie zachodniopomorskim realizującego m.in. zamówienia publiczne na jednostki pływające przyczyniłoby się do pozytywnych zmian w sektorze stoczniowym w województwie?” (wykres 5). Wśród badanych dominowały postawy niezdecydowane (50%). Natomiast 38% respondentów uznało, że zaangażowanie środków publicznych w zaproponowanej formie przyczyniłoby się do pozytywnych zmian w funkcjonowaniu sektora stoczniowego w województwie zachodniopomorskim. Odmiennego zdania było 12% badanych.

Wykres 5. Postawy zachodniopomorskich przedsiębiorców reprezentujących sektor stoczniowy wobec pomysłu utworzenia dużego podmiotu stoczniowego przy pomocy środków publicznych.

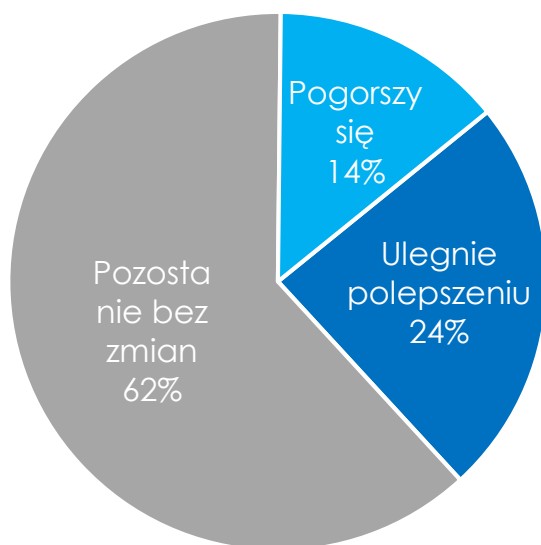

Czy Państwa zdaniem utworzenie przy pomocy środków publicznych (budżet państwa, środki znajdujące się w dyspozycji samorządu województwa) dużego podmiotu stoczniowego w województwie zachodniopomorskim realizującego m.in. zamówienia publiczne?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2020).

Przedsiębiorcy reprezentujący zachodniopomorski sektor stoczniowy zostali poproszeni o podzielenie się swoimi przewidywaniami dotyczącymi przyszłości sektora w perspektywie najbliższych 5 lat (do 2024 roku). W opinii wyraźnej większości badanych sytuacja sektora nie zmieni się. Wśród respondentów, którzy przewidywali zmianę dominowały przewidywania optymistyczne, tj. wskazujące na poprawę sytuacji (wykres 6). Najwyższy odsetek respondentów przewidujących „poprawę sytuacji sektora” zaobserwowano wśród przedstawicieli przedsiębiorstw zatrudniających od 10 do 49 pracowników.

Wykres 6. Przewidywania zachodniopomorskich przedsiębiorców reprezentujących sektor stoczniowy dotyczące sytuacji sektora w ciągu najbliższych 5 lat (do 2024 r.)

Czy Pana/i zdaniem, w ciągu najbliższych 5 lat, sytuacja sektora stoczniowego w województwie zachodniopomorskim ulegnie polepszeniu, pozostanie bez zmian, czy też pogorszy się?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2020).

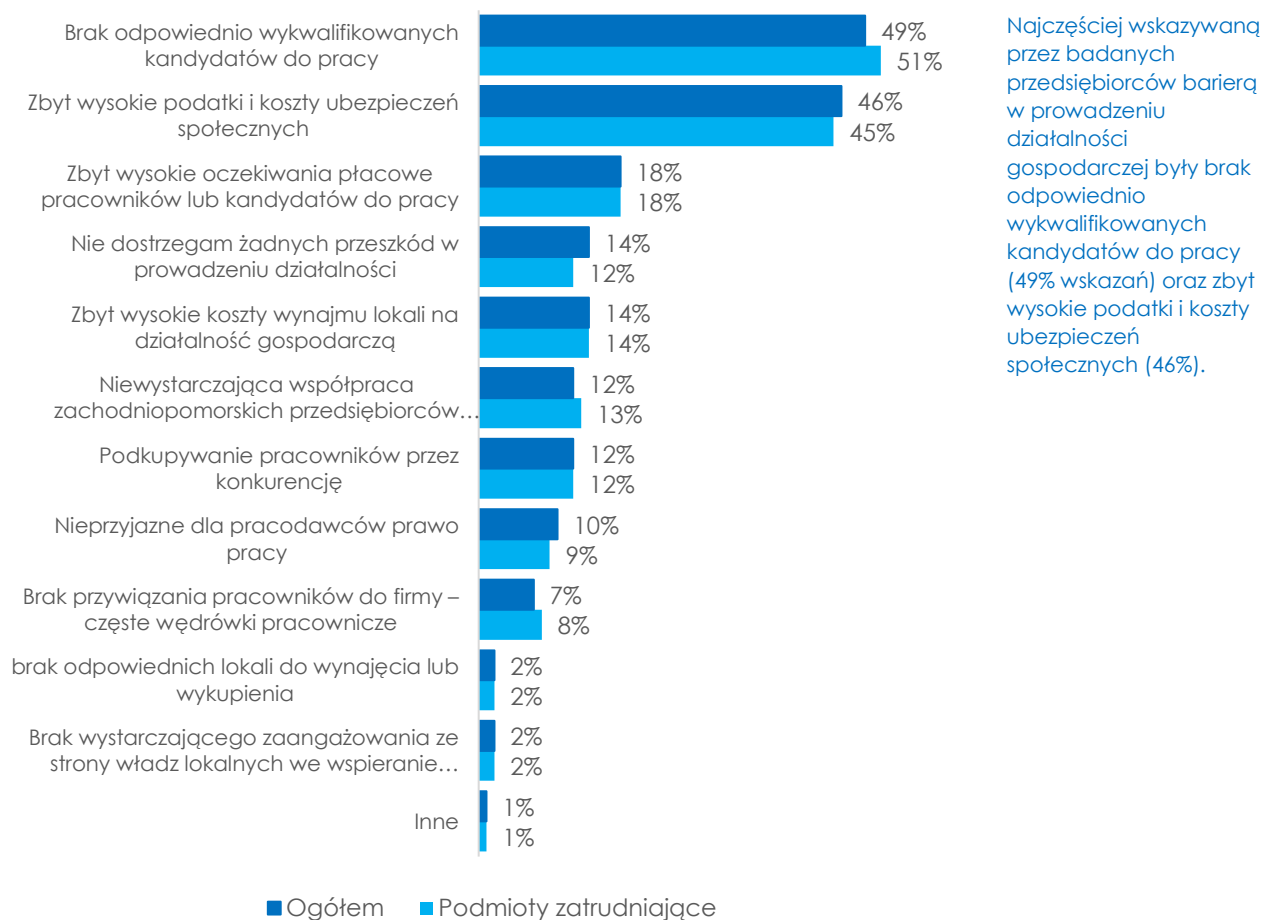
Jednym z najważniejszych obszarów badawczych dotyczących aktywności przedsiębiorstw są bariery w prowadzeniu działalności gospodarczej. W ramach cyklicznego badania koniunktury gospodarczej przeprowadzanego przez Główny Urząd Statystyczny, polscy przedsiębiorcy pytani są o bariery związane z prowadzeniem ich działalności biznesowej. Spośród wymienianych w raportach GUS sekcji, dla analiz dotyczących sektora stoczniowego najistotniejsza jest sekcja „przetwórstwo przemysłowe”. W październiku 2019, reprezentujący ją w badaniu GUS przedsiębiorcy jako najważniejszą barierę w prowadzeniu działalności gospodarczej wymieniali „koszty zatrudnienia” - 61% respondentów. Na drugim miejscu znalazły się „wysokie obciążenia na rzecz budżetu” (44%), a na trzecim „niedobór wykwalifikowanych pracowników” (40,4%). Warto dodać, że koszty zatrudnienia stanowią najważniejszą barierę dla przedsiębiorców sekcji „przetwórstwo przemysłowe” niezmiennie od 2013 roku⁴.

⁴ Raport jest dostępny pod adresem: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/koniunktura/koniunktura/koniunktura-w-przetworstwie-przemyslowym-budownictwie-handlu-i-uslugach-2000-2019-pazdziernik-2019,4,30.html>

Podobnie jak w przypadku wymienionej w raporcie GUS sekcji „przetwórstwa przemysłowego”, przedstawiciele zachodniopomorskiego sektora stoczniowego jako przeszkody w prowadzeniu działalności gospodarczej wskazują w pierwszej kolejności deficyt pracowników (bariera kadrowa) oraz wysokie koszty związane z zatrudnieniem (bariera kosztowa) - wykres 7.

Wykres 7. Bariery w prowadzeniu działalności gospodarczej wskazywane przez zachodniopomorskich przedsiębiorców reprezentujących sektor stoczniowy (% wyborów dla każdej z barier)

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2020). Wartości nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wskazania przez respondenta więcej niż jednej odpowiedzi.

Oczekiwania zachodniopomorskich przedsiębiorców reprezentujących sektor stoczniowy dotyczące niezbędnych działań naprawczych na rzecz sektora korespondują ze wskazywanymi przez nich w badaniu barierami w prowadzeniu działalności gospodarczej. W konsekwencji dotyczą one osłabienia lub eliminacji barier kosztowych – obniżenie kosztów działalności gospodarczej; a także bariery kadrowej – zmiana podstaw programowych i promocja kształcenia w specjalnościach stoczniowych (wykres 8).

Wykres 8. Oczekiwania zachodniopomorskich przedsiębiorców reprezentujących sektor stoczniowy w zakresie niezbędnych rozwiązań naprawczych (cztery najczęściej wymieniane oczekiwania).

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2020).

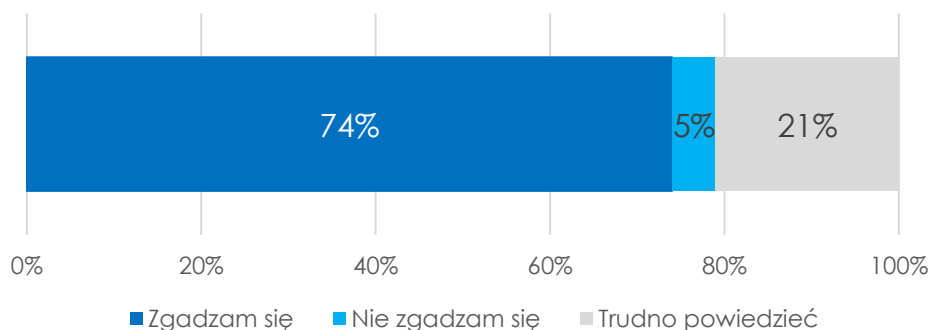
Potrzeby i strategie zatrudnieniowe zachodniopomorskich przedsiębiorców reprezentujących sektor stoczniowy na stanowiskach specjalistycznych

Badanie pracodawców sektora stoczniowego zostało przeprowadzone w okresie zwiększonego popytu na pracowników na rynku pracy. Respondenci zostali poproszeni o ocenę trudności znalezienia pracowników na sektorowe stanowiska specjalistyczne. Na podstawie uzyskanych odpowiedzi, można stwierdzić, że w opinii pracodawców podaż pracowników posiadających odpowiednie kwalifikacje była zdecydowanie niewystarczająca. Tylko 5% badanych nie zgodziło się ze stwierdzeniem, że pozyskanie pracownika jest bardzo trudne. Trudną sytuację zachodniopomorskich przedsiębiorców w zakresie pokonywania barier kadrowych potwierdzają badania „Barometr zawodów”. Zarówno w edycji z 2018 roku (prognoza na rok 2019), jak i z 2019 roku (prognoza na rok 2020) część kluczowych dla sektora zawodów została zaliczona do kategorii deficytowych – elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy; spawacze oraz ślusarze. Z kolei w 2019 roku w kategorii tej pojawili się także lakiernicy.

Barometr zawodów

Wykres 9. Opinie przedsiębiorców reprezentujących zachodniopomorski sektor stoczniowy dotyczące trudności w pozyskiwaniu pracowników na stanowiska związane z działalnością (produkcyjną) stoczniową.

Czy zgadza się Pan/i z poniższą opinią:

Znalezienie pracownika jest bardzo trudne w przypadku prawie wszystkich stanowisk związanych z działalnością (produkcyjną) stoczniową.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2020).

Przeszkody w zakresie zaspokajania potrzeb zatrudnieniowych pracodawców można podzielić na kompetencyjne i niekompetencyjne. Do pierwszych zaliczamy wiedzę, postawy oraz umiejętności, natomiast do drugich przede wszystkim charakteryzujące kandydata do pracy cechy demograficzne i ekonomiczne. W świetle deklaracji badanych (zarówno zatrudniających jak i niezatrudniających), najpoważniejszą przeszkodę w pozyskiwaniu pracowników w sektorze stoczniowym stanowi brak u kandydatów do pracy oczekiwanych przez przedsiębiorców kwalifikacji, czyli – podobnie jak w przypadku wskazywanego deficytu doświadczenia zawodowego oraz braku odpowiedniego wykształcenia kierunkowego - mamy tutaj do czynienia z przeszkodą o charakterze kompetencyjnym (wykres 10). Należy także zwrócić uwagę na często wskazywaną przez badanych barierę w postaci braku zgłoszeń kandydatów do pracy.

Wykres 10. Bariery w zakresie pozyskiwania pracowników wskazywane przez zachodniopomorskich przedsiębiorców reprezentujących sektor stoczniowy. (podmioty zatrudniające i niezatrudniające).

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2020). Wartości nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wskazania przez respondenta więcej niż jednej odpowiedzi.

Jeżeli uwzględnimy tylko przedsiębiorców zatrudniających, uporządkowanie hierarchiczne barier nie zmienia się. Jednak mamy do czynienia z mniejszymi różnicami w odsetkach wskazań między deficytem kwalifikacji (umiejętności), a kolejnymi bardzo często wskazywanymi barierami (wykres 11).

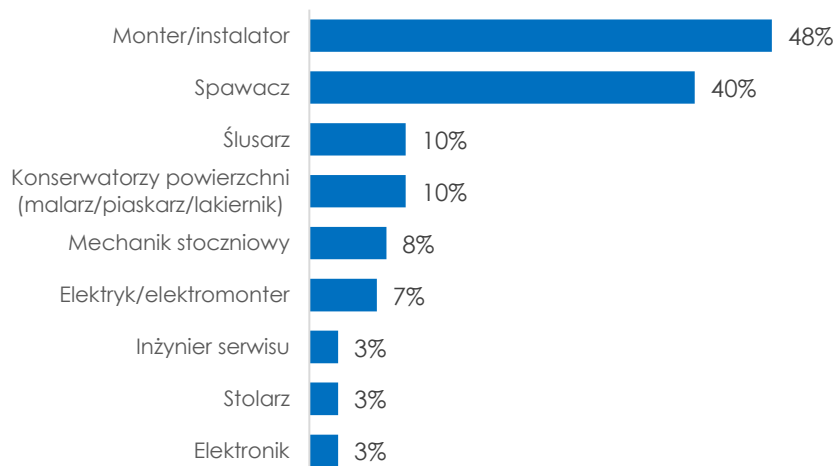
Wykres 11. Bariery w zakresie pozyskiwania pracowników wskazywane przez zachodniopomorskich przedsiębiorców reprezentujących sektor stoczniowy (podmioty zatrudniające).

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2020). Wartości nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wskazania przez respondenta więcej niż jednej odpowiedzi.

Badani przedsiębiorcy reprezentujący zachodniopomorski sektor stoczniowy najczęściej poszukiwali pracowników na stanowisko monter/installatora. Na drugi miejscu w zestawieniu znaleźli się spawacze, czyli w świetle wyników badania „Barometr zawodów” niezmiennie od 2017 roku jeden z najbardziej deficytowych zawodów na zachodniopomorskim rynku pracy – wykres 12.

Wykres 12. Stanowiska na jakie przedsiębiorcy reprezentujący zachodniopomorski sektor stoczniowy poszukiwali pracowników.

Na jakie stanowiska związane z działalnością (produkcją) stoczniową poszukiwaliście Państwo lub nadal poszukujecie pracowników?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2020). Wartości nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wskazania przez respondenta więcej niż jednej odpowiedzi.

W ciągu ostatnich 12 miesięcy poszukiwano pracowników w 25% badanych przedsiębiorstw stoczniowych.

Poszukujący pracowników badani przedsiębiorcy stoczniowi najczęściej korzystają w tym celu z narzędzi internetowych (wykres 13). Przede wszystkim są to portale branżowe. Dominująca pozycja Internetu jako obszaru poszukiwań pracowników jest charakterystyczna nie tylko dla sektora stoczniowego. Na podstawie wyników badań przeprowadzonych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie należy tutaj także wymienić sektor turystyczny, a także ICT⁵. W zestawieniu sposobów pozyskiwania pracowników zwraca uwagę wysoka pozycja zajmowana przez powiatowe urzędy pracy.

Wykres 13. Sposoby pozyskiwania pracowników deklarowane przez przedsiębiorców zachodniopomorskiego sektora stoczniowego (poszukujący pracowników w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed przeprowadzeniem badania).

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2020). Wartości nie sumują się do 100% ze względu na możliwość wskazania przez respondenta więcej niż jednej odpowiedzi.

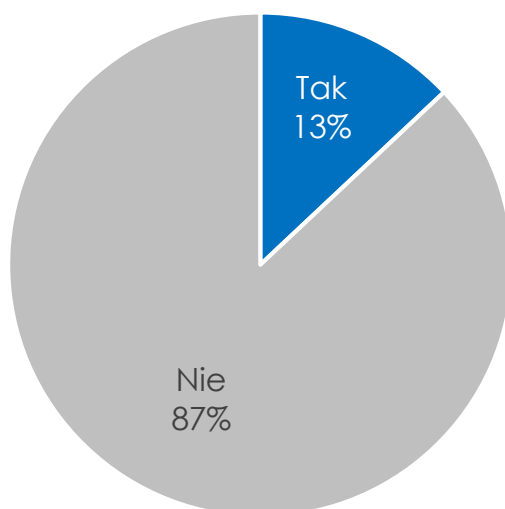
⁵ Raporty badawcze dotyczące wymienionych sektorów zachodniopomorskiej gospodarki są dostępne pod adresem: <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-observatorium-ryнку-pracy/aktualności/raport-z-badania-potrzeby-i-problemy-zachodniopomorskich-pracodawców-reprez/> oraz <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-observatorium-ryнку-pracy/badania-i-analizy/gospodarka/gospodarka2017/>

Jednym ze sposobów radzenia sobie z deficytem pracowników na rynku pracy jest pozyskiwanie ich z zagranicy. Potwierdzają to m.in. statystyki Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Na koniec listopada 2019 roku w rejestrach ZUS znajdowało się 29 597 ubezpieczonych z województwa zachodniopomorskiego nie posiadających polskiego obywatelstwa, których zgłosili płatnicy składek. Największy odsetek stanowili cudzoziemcy zatrudnieni w przetwórstwie przemysłowym (21,1%). Spośród badanych przedsiębiorców sektora stoczniowego cudzoziemców zatrudniało 13% (wykres 14). Spośród nich 74% miało zamiar czynić to nadal w ciągu najbliższych 12 miesięcy. Z kolei spośród niezatrudniających obcokrajowców, miało zamiar to uczynić tylko 4%. Plany takie dotyczyły przede wszystkim przedsiębiorstw liczących co najmniej 50 zatrudnionych.

Przedsiębiorcy reprezentujący sektor stoczniowy najczęściej poszukiwali nowych pracowników w zawodach: monter/instalatora, spawacza oraz ślusarza

Wykres 14. Zatrudnienie cudzoziemców wśród badanych przedsiębiorców reprezentujących zachodniopomorski sektor stoczniowy.

Czy aktualnie zatrudniacie Państwo obcokrajowców?

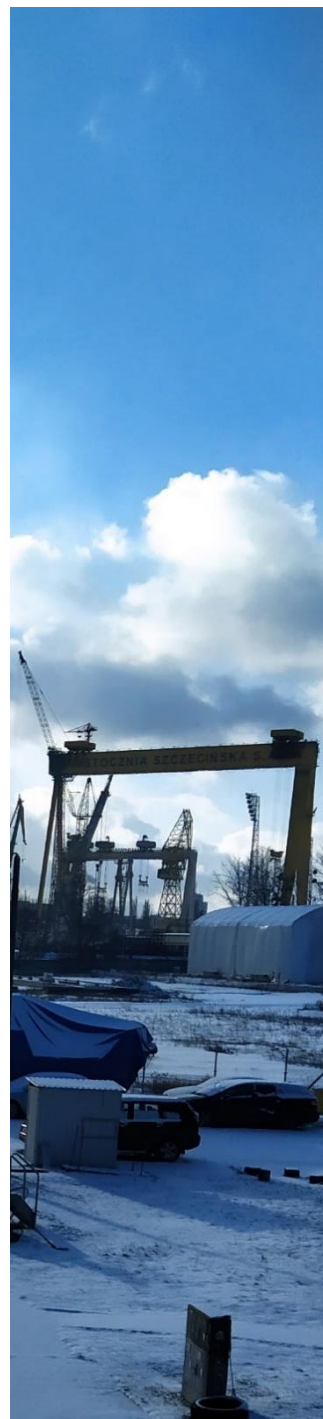

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badania przeprowadzonego przez WUP w Szczecinie (2020)

Podsumowanie

- ▶ Zachodniopomorski sektor stoczniowy zajmuje drugie miejsce w Polsce – po województwie pomorskim – pod względem liczby podmiotów gospodarki narodowej oraz wielkości zatrudnienia.
- ▶ Najczęściej wskazywaną przez badanych przedsiębiorców barierą w prowadzeniu działalności gospodarczej były: brak odpowiednio wykwalifikowanych kandydatów do pracy (49% wskazań) oraz zbyt wysokie podatki i koszty ubezpieczeń społecznych (46%).
- ▶ Zdecydowana większość badanych zgadza się z opinią, że znalezienie pracownika na stanowisko specjalistyczne w sektorze stoczniowym jest bardzo trudne (74%).
- ▶ Badani przedsiębiorcy oczekują przede wszystkim obniżenia kosztów prowadzenia działalności gospodarczej (37% badanych) oraz zmian programów i promocji kształcenia zawodowego (20%).
- ▶ Pracodawcy sektora stoczniowego najczęściej poszukują kandydatów do pracy przy pomocy stron internetowych.
- ▶ Przedsiębiorcy reprezentujący sektor stoczniowy najczęściej poszukiwali nowych pracowników w zawodach: monter/instalatora, spawacza oraz ślusarza.
- ▶ Najczęściej wskazywanymi przez badanych przeszkodami w znalezieniu nowego pracownika są zbyt niskie kwalifikacje oraz za małe doświadczenie kandydatów do pracy (bariery kompetencyjne).
- ▶ Wśród badanych zachodniopomorskich przedsiębiorców sektora stoczniowego 38% uważa, że powołanie przy zaangażowaniu środków publicznych dużego podmiotu stoczniowego przyczyniłoby się do rozwoju sektora w województwie.
- ▶ Najbardziej preferowanymi formami współpracy z placówkami oświatowymi kształcącymi w zawodach (technika, szkoły branżowe) są dla badanych: kształcenie praktyczne uczniów (17% wskazań) oraz szkolenie nauczycieli zawodu (15%).

Badanie zostało zrealizowane przez Biuro Zachodniopomorskie Obserwatorium Rynku Pracy, Wydział Badań i Analiz, WUP w Szczecinie. W ramach prac zespołu określono problematykę badawczą, ustalono zbiór pytań badawczych, kształt próby, a także przygotowano narzędzie badawcze.

Przeprowadzenie badania terenowego powierzono firmie zewnętrznej - Grupa BST sp. z o.o. Badanie przeprowadzono w drugiej połowie 2019 r.

Tabela 1. Sekcje PKD 2007 zaliczone na potrzeby badania woj. zachodniopomorskim.

Obszary działalności przedsiębiorstw sektora stoczniowego - symbol oraz nazwa sekcji PKD	Liczba podmiotów (2018 r.)	Udział % w sektorze	Liczebności w próbie (minimalna liczba wywiadów do zrealizowania)
30.11 - Produkcja statków i konstrukcji pływających	198	16%	47
30.12 - Produkcja łodzi wycieczkowych i sportowych	134	11%	32
33.15 - Naprawa i konserwacja statków i łodzi	916	73%	215
RAZEM	1 248	100%	294

Źródło: opracowanie własne WUP w Szczecinie na podstawie danych GUS „Kwartalna informacja o podmiotach gospodarki narodowej w rejestrze REGON rok 2018” (GUS).

